

Referat despre reglia Egiptului antic - a doua parte

De la reprezentarile religioase zoomorfe s-a trecut apoi la imagini com pozite, semi-umane, fantastice (paralel, insa. formele zoomorfe au continuat). Astfel: zeita Hathor femeie cu cap de vaca; zeul Anubis barbat cu cap de sacal; zeul apelor Sobek om cu cap de crocodil; zeul Horus cu cap de erete, s.a.m.d. O asemenea reprezentare care privitorului de azi ii apare de neinteles, de-a dreptul monstruoasa si ridicola isi avea explicatia sa in cadrul procesului gandirii religioase a egipteanului antic, si anume: se spunea despre zeu ca el iubeste, dar si uraste; ca ajuta, dar si pedepseste; ca daruieste, dar si ia inapoi cu sila. Or, acest dublu aspect al zeului nu putea fi sugerat printr-o reprezentare pur zoomorfa, exclusiv a sacalului, a eretelui, a crocodilului, etc. Si atunci, s-a recurs la o reprezentare de compromis, la o reprezentare dubla: nu se putea renunta la traditionala reprezentare animala, dar acum corpul omenesc este cel caruia i se va rezerva functia de a sugera aspectele pozitive, binefacatoare, "umane", ale divinitatii (cf. Ad. Erman).

Imaginea despre zei ca fiinte intrucatva umane (prin aspect, prin comportament, prin viata familiala, s.a.) a aparut inca din epoca predinastica. Dar niciodata antropomorfismul nu a reusit sa se impuna total in Egipt; zeul va mai pastra macar un detaliu, macar simbolul unui atribut rare sa aminteasca reprezentarile zoomorfe. Si cum fiecare oras, sau chiar fiecare templu isi alegea zeul sau proclamandu-l divinitate suprema, numarul zeilor a crescut imens, iar prezentarea atributelor si a functiilor lor a devenit haotica.

Centrele religioase mai importante (Heliopolis, Memfis, Teba, Abydos) au procedat la o organizare si ierarhizare a lor; si cum divinitatile mai prestigioase si socotite mai influente le-au asimilat pe celelalte, insusindu-si rolul si attributele lor, multiplicitatea lor a devenit, in fond, doar aparenta. Ceea ce a ramas din tot acest proces, a fost un amestec de credinte si de culte, disparate, adeseori opuse si contradictorii. Caci ceea ce mai caracterizeaza religia egipteană este si lipsa unui corp de doctrine, un corp unic, de autoritate, care sa-i stabileasca acestei religii dogme, sa-i dea unitate, ordine si stabilitate.